

ИЗДАТЕЛЬСКОЕ ДЕЛО. ФИЛОЛОГИЯ

УДК 81'374

У. І. Куліковіч, К. В. Багдановіч
Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт

МАДЭЛЬ «СЛОЎНІКА БЕЛАРУСКІХ ФЕМІНІТЫВАЎ»

Артыкул прысвечаны апісанню мадэлі аднамоўнага культуралагічнага «Слоўніка беларускіх фемінітываў». Разглядаецца такое паняцце як «мадэль», акрэсліваецца месца фемінітываў у сучаснай беларускай мове. Пры стварэнні мадэлі аўтары даследавалі перспектывы карыстальнікаў, вызначылі тып лексікаграфічнага выдання (навуковы, тлумачальны, аднамоўны друкаваны культуралагічна накіраваны слоўнік), чытацкі адрас (спецыялісты ў сферы рэдагавання, журналістыкі, філалогіі, навучэнцы і педагогі агульнаадукацыйных устаноў) і функцыі будучага выдання (прафесійна-матывацыйная, камунікатыўная, міждысцыплінарная, выхаваўчая, іміджавая), акрэслілі выбар першасных і другасных крыніц для стварэння, распрацавалі прынцыпы фарміравання слоўніка і спосабы лексікаграфавання ўваходных лексічных адзінак. Прапануецца мікраструктуру слоўнікавых артыкулаў мадэляванага даведніка зрабіць наступнай: загаловныя словы, арфаэпічныя, акцэнталагічныя, граматычныя, стылістычныя і семантычныя характарыстыкі, кантэкст, дзе ўжываюцца гэтыя лексемы.

Ключавыя словы: слоўнік, фемінітывы, лексікаграфія, беларуская мова, чытацкі адрас, выданне, мадэль, слоўнікавы артыкул.

U. I. Kulikovich, K. V. Bogdanovich
Belarusian State Techological University

THE MODEL OF “DICTIONARY OF THE BELARUSIAN FEMINATION”

The article describes the model of a single-language cultural “Dictionary of Belarusian feminities”. Such a concept as a “model” is considered, and the place of feminities in the modern Belarusian language is outlined. Creating the model the authors studied the prospects of users, determined the type of lexicographic publication (scientific, explanatory, monolingual printed cultural dictionary), the reader’s address (specialists in editing, journalism, philology, students and teachers of General education institutions) and the functions of the future publication (professional-motivational, communicative, interdisciplinary, educational, image), authors identified the choice of primary and secondary sources to create dictionary, developed the principles of dictionary formation and methods of lexicography of input lexical units. It is proposed to make the microstructure of dictionary entries in the simulated reference book as follows: capital words, orthoepic, accentological, grammatical, stylistic and semantic characteristics, and the context in which these lexemes are used.

Key words: dictionary, femininity, lexicography, Belarusian language, the reader’s address, edition, model, dictionary entry.

Уводзіны. Стварэнне лексікаграфічных прац новага пакалення, якія напоўніцу люструюць багацце лексікі сучаснай беларускай мовы – адна з прыярытэтных задач нацыянальнай лінгвістыкі і выдавецкай справы [1]. Нямаюць увагі ўдзяляецца яе вырашэнню і на кафедры рэдакцыйна-выдавецкіх тэхналогій (РВТ) факультэта прынцтэхналогій і медыякамунікацый (ПіМ) Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта (БДТУ). Тут зараджаецца традыцыя крэатыўнага падыходу да канцэптуальных распрацовак інавацыйных лексікаграфічных выданняў [2, 3].

Сярод іх актуальным і запатрабаваным для сучаснага грамадства з’яўляецца «Слоўнік беларускіх фемінітываў». Праца над яго стварэннем распачалася супрацоўнікамі БДТУ ў рамках студэнцкага гранта № 20191048 «Белорусскоязычные словари личных существительных: типология, структура, содержание, технология создания и продвижения». Навуковыя выканаўцы – студэнткі спецыяльнасці «Выдавецкая справа» Крысціна Багдановіч і Кацярына Трошка, навуковы кіраўнік – загадчык кафедры Куліковіч У. І.

Актуальнасць распрацоўкі мадэлі «Слоўніка беларускіх фемінітываў» абумоўлена: а) патрэбай актывізаваць дзейнасць беларускіх навукоўцаў па вывучэнні асабовых назоўнікаў фемінітываў: спосабаў утварэння, функцыянавання; б) неабходнасцю ўдасканалення нормаў беларускай літаратурнай мовы і яе распаўсюджвання на тэрыторыі Беларусі; в) невялікай колькасцю на кніжным рынку беларускамоўных лексікаграфічных прац, прысвечаных асабовым найменням; г) патрэбай распрацаваць сучасную ўніверсальную мікраструктуру слоўнікавага артыкула, інфармацыйна запатрабаваную чытачамі.

Задача артыкула – адлюстраваць вынікі распрацоўкі мадэлі «Слоўніка беларускіх фемінітываў» з улікам перспектывы яго выкарыстання, тыпу лексікаграфічнага выдання, чытацкага адраса і функцый, выбару крыніц для стварэння, прынцыпаў фарміравання слоўніка і спосабаў лексікаграфавання ўваходных адзінак.

Навуковая значнасць такой распрацоўкі бачыцца ў далейшым развіцці тэарэтычных асноў беларускай лексікаграфіі, стварэнні корпуса фемінітываў для комплекснага іх даследавання.

Асноўная частка. Пад тэрмінам «мадэль» мы будзем разумець форму адлюстравання пэўнага фрагмента рэчаіснасці (прадмета, з’явы, працэсу, сітуацыі), якая змяшчае істотныя ўласцівасці праектаванага аб’екта і можа быць прадстаўлена ў абстрактнай (разумовай або знакавай) ці матэрыяльнай (прадметнай) форме [4].

З мэтай атрымаць аб’ектыўную ацэнку запатрабаванасці патэнцыйных карыстальнікаў мадэляванага выдання намі быў праведзены аналіз інфармацыі ў віртуальнай прасторы на тэму фемінізацыі беларускай мовы. Акрамя гэтага, былі прааналізаваны вынікі выканання алімпіяднага задання комплекснай работы ўдзельнікаў 2-га этапу рэспубліканскай алімпіяды школьнікаў па беларускай мове і літаратуры ў 2018 г.

Як сведчыць матэрыял сайтаў, блогаў, форумаў, стаўленне да асабовых назоўнікаў жаночага роду, што суадносяцца з назоўнікамі мужчынскага роду, неадназначнае. Вялікая група моўцаў не прызнае ўжыванне найменняў тыпу *аўтарка*, *арганізатарка*, *трэнерка*, *інжынерка*, бо яны нават у саміх жанчын выклікаюць непрыязнасць, «таму што асацыююцца з грэблівымі словамі накшталт *Любка*, *Лерка*, *Анька*, *жанчынка*, ...», успрымаюцца як дрэнны моўны тон, псуюць мілагучную беларускую мову (рэжым доступу: <http://belsmi.by/archive/article/97697>).

Прычына такога адмоўнага стаўлення, на думку аднаго з даследчыкаў фемінізацыі маўлення

У. Гарбацкага, у няведанні беларускай мовы і беларускай традыцыі, кансерватызме і абьякавасці:

«Гэта стэрэатып, – адзначае У. Гарбацкі, – але ён навязаўся нам стагоддзямі патрыярхальнай культуры. Падчас свайго даследавання я заўважыў, што жанчыны часта ставяцца да фемінітываў больш негатыўна за мужчын. Мне шматкроць давялося чуць: «Ніякая я не *дырэтарка*, я – *дырэктар*».

З аднаго боку, гэта праява кансерватыўнай сістэмы, дзе жанчыне адводзіцца другасная роля, а з другога – уплыў рускай мовы, у якой суфікс *-ка* ўспрымаецца як гутарковы. Пры такім традыцыяналісцкім падыходзе падаецца, што больш эфектыўна і выгадна выкарыстоўваць назвы прафесій у мужчынскім родзе. Вось і з’яўляюцца словы-трансформеры кшталту «жанчына-касманаўт», якія толькі падкрэсліваюць гендэрную адрознасць. Тут пытанне не ў мове, а ў сістэме мыслення» (рэжым доступу: <https://citydog.by/post/feminivity-bel/>).

Асобы творчыя адносяцца да фемінітываў з пашанай. Напрыклад, перакладчыца, пісьменніца Алена Казлова пераканана, што негатыўнае ўспрыняцце фемінітываў звязана з ніжэйшым статусам жанчыны ў мінулым. «Калі мы не маркіруем прысутнасць жанчыны ў грамадстве, не ўжываем фемінітывы, атрымліваецца, што жанчыны выпадаюць з нашага ўспрыняцця... Так, словы «дырэтарка», «інжынерка» шмат каго раздражняюць. Магчыма, гэта не замацуецца. Але такія словы звяртаюць увагу на прысутнасць жанчын у грамадстве» (Рублеўская Л. Фемінітывы: што такое, і чаму за іх змагаюцца? Рэжым доступу: lir-book.by).

На наш погляд, адна з прычын непрыняцця масавай свядомасцю падобных слоў і ў тым, што мы не маем адмысловага слоўніка беларускіх фемінітываў з адпаведнымі прыкладамі-ўзорамі іх ужывання. Слоўнік У. Гарбацкага не змяшчае неабходных кантэкстаў.

Патэнцыйнымі карыстальнікамі «Слоўніка беларускіх фемінітываў» могуць быць і вучні агульнаадукацыйных устаноў. З мэтай выявіць узровень старшакласнікаў па стварэнні новых слоў ім было прапанавана наступнае заданне: «*Ад назоўнікаў, якія абазначаюць асоб мужчынскага полу, ўтварыць назоўнікі, якія абазначаюць асоб жаночага полу*».

Вынікі аказаліся прагназаванымі: ніхто з удзельнікаў другога этапу рэспубліканскай алімпіяды школьнікаў па беларускай мове і літаратуры ў 2018 г. (а гэта каля 300 вучняў IX–XI класаў Мінскай, Гродзенскай, Брэсцкай абласцей) не выканаў прапанаванае заданне комплекснай работы цалкам. Праблемы ўзніклі з утварэннем фемінітываў ад такіх назоўнікаў, як *акіянолаг*, *філолаг*, *дапрызыўнік*, *выступовец*, *барон*, *клоун*, *вязень*, *палкоўнік*, *шляхціц*.

Прычыны невыканання відавочныя: уплыў рускай мовы, дзе такія ўтварэнні не вітаюцца, нязвыкласць вымаўлення фемінітываў нахштальт *філалагія*, *дапрызыўніца*, *палкоўніца*, адсутнасць зрокавых узораў напісання падобных назоўнікаў.

Такім чынам, аналіз кантэнту віртуальнай прасторы, а таксама вынікаў алімпійднага задання, які быў накіраваны на вызначэнне запатрабаванасці слоўніка сярод актыўнай катэгорыі навучэнцаў, творчых работнікаў, прадэманстраваў актуальнасць распрацоўкі мадэлі такога лексікаграфічнага выдання. Патэнцыйныя карыстальнікі ўпэўнены, што масавы прыход жанчын у розныя прафесіі і на розныя пасады, у тым ліку кіруючыя, – важкая прычына таго, каб у сучаснай беларускай мове актыўна ўтвараліся і ўжываліся фемінітывы тыпу *дырэктарка*, *легкаатлетка*, *лекарка*, *пастарка*, *піратэхніца*, *дазорніца*, *вучоная* і інш. Тым больш, як засведчыў У. Гарбацкі, «з кожным стагоддзем беларуская мова стварала ўсё больш фемінітываў, нават тады, калі мова была ў заняпадзе. У 19 ст. слоўнік Ціхінскага (слоўнік, які не быў выдадзены, знаходзіцца ў архіве ў Вільнюсе) зафіксаваў 600 фемінітываў. У мінулым стагоддзі іх утварылася больш за 2000, а напачатку 21 ст. было ўжо больш за 3000 фемінітываў. І гэта заўсёды адбывалася ў звязцы з эмансипацыяй жанчын. Бачыце, якая эвалюцыя!» (рэжым доступу: <https://citydog.by/post/feminivity-bel/>).

Да таго ж, падача фемінітываў у існаваных тлумачальных слоўніках даволі часта бывае несістэматызаванай, што выклікае пэўныя цяжкасці падчас пошуку патрэбнага слова.

У межах сучаснай тыпалогіі лексікаграфічных выданняў праектаваны слоўнік плануецца зрабіць навуковым выданнем, паколькі ён будзе ўтрымліваць матэрыялы лінгвістычных даследаванняў у галіне фемінізацыі беларускай мовы, па лексікаграфічнай форме апісання моўных адзінак – тлумачальным, бо яго асноўная задача будзе заключацца ў тым, каб паказаць значэнні фемінітываў з іх падрабязнай семантыка-функцыянальнай характарыстыкай і прадэманстраваць кантэксты, дзе гэтыя фемінітывы ўжываюцца. Па колькасці моў – аднамоўны (беларускамоўны), па фармаце – друкаваны. Акрамя адзначаных характарыстык, немалаважнае значэнне будзе мець і культуралагічная накіраванасць выдання. Плануецца, што яно будзе адлюстроўваць рэаліі навакольнага свету, становішча жанчыны ў грамадстве, месца фемінізацыі ў сферах палітыкі і культуры. Акрамя гэтага, асобныя слоўнікавыя артыкулы будуць змяшчаць культуралагічны каментар, які дапаможа глыбей спазнаць культуру Беларусі і ўзбагаціць свае фонавыя веды.

Верагоднымі актыўнымі карыстальнікамі будучага «Слоўніка беларускіх фемінітываў», мэта якога сістэматызаваць найменні жаночага роду як лексем, што адлюстроўваюць зменлівую рэальнасць (прыход жанчын у розныя прафесіі), могуць стаць спецыялісты сферы рэдагавання, журналістыкі, філалогіі, навучэнцы і педагогі агульнаадукацыйных і ўстаноў сярэдняй спецыяльнай і вышэйшай адукацыі. Асноўныя задачы слоўніка дзве: 1) папулярызаваць фемінітывы і прасоўваць іх ў розныя сферы грамадскага жыцця Беларусі; 2) спрыяць павышэнню статусу жынчыны ў сучасным грамадстве.

Мадэль будзе адрознівацца ад папярэдніх, тэматычна блізкіх мадэляў тым, што яна шматфункцыянальная. Прыкладзем яе асноўныя функцыі.

1. Прафесійна-матывацыйная. Слоўнік арыентаваны не толькі на навучанне школьнікаў ці студэнтаў, але паралельна і на перападрыхтоўку настаўнікаў, на ўдасканаленне іх агульнай метадычнай кваліфікацыі.

2. Камунікатыўная функцыя. Прадугледжвае пазнавальнасць слоў у тэкстах, дасведчанасць, пайнфармаванасць моўцаў адносна наяўнасці назоўнікаў-фемінітываў. Яна спрыяе запатрабаванасці іх для частага выкарыстання.

3. Міждысцыплінарная функцыя. Прадвызначае міжпрадметныя і ўнутрыпрадметныя блокі і тэхналогіі навучання.

4. Выхаваўчая функцыя. Згодна з ёй, чытач зможа вывучаць культурную спадчыну сваёй краіны; вучыцца любіць і цаніць родную мову, не дапускаць ужывання ненарматыўнай лексікі, пазбягаць залішняга ўжывання ў гутарцы за межных слоў, якія маюць аналагі ў беларускай мове.

5. Імідавая функцыя. Яна найперш у тым, каб сфарміраваць давер да фемінітываў, выправіць зменлівыя, скажоныя ўяўленні пра іх, развіць памылковыя стэрэатыпы.

Пры складанні мадэлі любога лексікаграфічнага даведніка вельмі важным з'яўляецца пытанне аб крыніцах слоўніка. Вылучаюцца першасныя і другасныя крыніцы для фарміравання карпусоў слоўнікаў. Першаснымі крыніцамі для дадзенага выдання сталі працы навукоўцаў, што даследавалі фемінітывы (М. Паўленкі, У. Гарбацкага і інш.). Другаснымі крыніцамі з'яўляюцца існаваныя лексікаграфічныя выданні 19–21 стст.: І. Насовіча, В. Ластоўскага, Я. Станкевіча, Граматычны слоўнік назоўніка, Этымалагічны слоўнік беларускай мовы [5], Гістарычны слоўнік беларускай мовы [6], Тлумачальны слоўнік беларускай мовы [7] і інш.

У выніку мадэляваны даведнік уяўляе спробу стварэння слоўніка, дзе будуць пададзеныя як агульнаўжывальныя, так і састарэлыя або патэнцыйныя найменні (неалагізмы) асоб жаночага

полу розных тэматычных груп. Адзначаныя крыніцы дазваляць стварыць навукова-абгрунтаваную мадэль даведніка, у якім знойдзе адлюстраванне як моўная інфармацыя пра канкрэтнае слова, так і экстралінгвістычныя звесткі.

Мегаструктура мадэляванага даведніка будзе адпавядаць традыцыйнай трохчастковай структуры (уводзіны, слоўнік, шэраг дадаткаў) і будзе ўключаць кампаненты, характэрныя для тлумачальных слоўнікаў беларускай мовы: 1. Змест. 2. Прадмова. 3. Спіс выкарыстаных крыніц і ўмоўных скарачэнняў. 4. Спіс слоў (слоўнік). 5. Раздзел дадаткаў (артыкулы, у якіх разглядаюцца пытанні стварэння і функцыянавання фемінітываў).

Макраструктура слоўніка. У прапанаванай мадэлі слоўніка ўваходныя адзінкі, а гэта назоўнікі, якія абзначваюць асоб жаночага полу, будуць размешчаны ў алфавітным парадку.

Паводле тэматычнага дыяпазону не плануецца ніякія абмежаванні. У слоўнік трапяць фемінітывы, што азначаюць жанчын па месцы жыхарства, нацыянальнасці (*апліканка, басчанка, балгарка, буратка*); па рысах характару, паводзінах (*абрыдніца, агрызніца, брўлька, бунтаўніца*); па прафесійнай дзейнасці (*абіранніца, адвакатка, акторка, алёйніца*); па маёмаснаму стану, ладу жыцця (*абшарпанка, багатырка*); па палітычных і рэлігійных перакананнях (*анархістка, бонапартыстая, бальшавіца, буддыстая*); па ўзросце (*бязлётка, блазотка*); па сваяцтве (*адзінака, багданка, бабылка, бандаранка, бяздзётніца*); па сацыяльным статусе і грамадскіх адносінах (*абаронніца, абраканніца, адзоўніца, бяздольніца, бюракратка*) і г. д.

Мікраструктура слоўнікавых артыкулаў, што будуць прадстаўлены з аднаслоўнымі ўваходнымі адзінкамі, наступная: загалоўнае слова з абзначэннем націскага складу, граматычныя формы слова ў адзіночным і множным ліку з адпаведнай акцэнтацыяй, дадатковая семантыка-функцыянальная характарыстыка (ДСФХ), тлумачэнне і вербальныя ілюстрацыі. Загалоўныя словы слоўнікавых артыкулаў выдзелены тлустым шрыфтам. Рэпертуар ДСФХ уключае розныя віды памет: стылістычныя, сфера ўжывання. Вартасцю слоўніка будзе з'яўляцца этымалагічны каментар: інфармацыя пра паходжанне лексем. У слоўнікавыя артыкул могуць уключацца фразеалагізмы, у складзе якіх маецца загалоўнае слова.

Так, напрыклад, выглядаюць слоўнікавыя артыкулы да слоў *абатыса, спадабанка*:

абатыса – *Р* абатысы, *ДМ* абатысе, абатысу, абатысай (-аю); *мн.* абатысы, *РВ* абатыс, абатысам, абатысамі, аб абатысах. Ігумення (настаяцельніца) каталіцкага жаночага манастыра (абатства), якая валодае толькі адміністра-

цыйнай уладай над падначаленымі і не надзяляецца абацкімі знакамі адрознення (нагрудным крыжам, пярсцёнкам, посахам). Прыгожая *абатыса*. «*Ягоны кожны вершаваны экзэрсіс / Вырыгваў даўжую аскамістасць мелісы / Ў сякотных похвішчах самотных абатыс*» (Г. Ганчароў).

У заходнееўрапейскіх мовах паходзіць з лацінскай *abbatissa* – (хрысціянская эпоха, з IV ст.) Затым тэрмін трапіў ў старапольскую мову *abatysa, abatysza* (1541 г.), страбеларускую *аббатуса* (1633 г.), *абатуса* (1566 г.) [Булыка RS 41/1, 1981: 66; ГСБМ 1: 56]. Пасля, магчыма, пад уплывам страбеларускай мовы замацаваўся ў рускай мове, дзе ён вядомы з першага дзесяцігоддзя XVIII ст. [Черных, Т. 1, с. 21]. Фемініты ўтвораны ад назоўніка абат пры дапамозе суфікса *-ыс-*;

спадабанка – *Р* спадабанкі, *ДМ* спадабанцы, спадабанку, спадабанкай (-аю); *мн.* спадабанкі, *РВ* спадабанак, спадабанкам, спадабанкамі, аб спадабанках. Так называюць у народнай мове жанчыну, якая падабаецца мужчыну, да якой ён мае вялікае сардэчнае пачуццё. Сінонімы *любая, каханая*.

Аўтарства гэтага каларытнага і мілагучнага слова, лёгкага для вымаўлення і ўспрымання, гаваркога, адпаведнага духу беларускай мовы, часта прыпісваюць Уладзіміру Дубоўку. Паэт-навуковец выкарыстаў яго пры перакладзе з англійскай мовы санета № 41 Уільяма Шэкспіра: «*Але, на жаль, юнацкі твой запал, / Але, на жаль, юнацкі твой імпэт / Прыязні нашай літасці не даў, / А двойчы пакрышыў яе ушчэнт: / Запляміў здрадаю душу сваю / І спадабанку спакусіў маю*».

На самай справе гэта не зусім аўтарскі наватвор. Пісьменнік, верагодна, пачуў яго ў народнай песні «Ой ты, дзяўчынка, спадабанка мая», запісанай у пач. 20 ст. на Лідчыне вядомым збіральнікам беларускага фальклору, педагогам і выдаўцом беларускіх народных песень Антонам Грыневічам. Пачуў і з поспехам выкарыстаў як адпаведнік да рускага назоўніка «возлюбленная».

Утворана слова ад дзеяслова *спадабацца* «выклікаць схільнасць (у асоб іншага полу); сімпатыю да каго-небудзь». Спосаб утварэння суфіксальны. На ўзор: *кахаць* → *каханка* «тая, каго кахаюць». Патэнцыйны назоўнік мужчынскага роду – спадабанец.

Заклучэнне. Стварэнне мадэлі «Слоўніка беларускіх фемінітываў» стане яшчэ адной спробай аднавіць сацыяльную справядлівасць у адносінах да жанчын, дапаможа зняць псіхалагічны бар'ер у выкарыстанні фемінітываў у паўсядзённым маўленні, паспрыяе належным чынам ацаніць працоўную ролю жанчын у сучасным грамадстве. Прапанаваная мадэль слоўніка распрацавана з улікам прынцыпаў і

метадалогіі айчынай лексікаграфіі. У мадэлі практычнага слоўніка прымаюцца сучасныя напрамкі ўніфікацыі слоўнікавых артыкулаў (лінгвістычная, энцыклапедычная інфармацыя),

падаецца інфармацыя моўнага зместу (вымаўленне, напісанне, формазмяненне, граматычныя характарыстыкі, словазлучэнні, фразеалагізмы, сказы).

Літаратура

1. Куліковіч У. І. Складнікі культуры беларускага маўлення: да пытання падрыхтоўкі вучэбных слоўнікаў // Труды БГТУ Сер. 4, Принт- и медиатехнологии. 2019. № 1. С. 103–108.
2. Куліковіч У. І. Актуальнасць стварэння арфаграфічнага слоўніка «Ужыванне і напісанне прыставак / часціц не (ня), ні (ані)» // Труды БГТУ. 2016. № 9 (191): Издат. дело и полиграфия. С. 77–81.
3. Куликович В. И., Архипова Я. И. Читательский адрес и назначение словаря «Ужыванне і напісанне прыставак / часціц не (ня), ні (ані)» // Издательское дело и полиграфия: тез. 81-й науч.-техн. конф. проф.-преподават. состава, науч. сотрудников и аспирантов (с междунар. участием), Минск, 1–12 февр. 2017 г. / Белорус. гос. технол. ун-т; отв. за издание И. В. Войтов. Минск, 2017. С. 9.
4. Степин В. С., Ивин А. А., Голдберг Ф. И. Модель [Электронный ресурс] // ИАА Центр гуманитарных технологий. URL: <https://gtmarket.ru/concepts/7024> (дата обращения: 15.02.2020).
5. Этымалагічны слоўнік беларускай мовы: у 14 т. Мінск: Беларус. навука, 2010–2017.
6. Гістарычны слоўнік беларускай мовы. Вып. 35. Мінск: Беларус. навука, 2015. 414 с.
7. Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы: больш за 65 000 слоў / пад рэд. М. Р. Судніка, М. Н. Крыўко. 3-е выд. Мінск: БелЭн, 2002. 784 с.

References

1. Kulikovich V. I. Components of Belarusian speech culture: on the issue of training dictionaries. *Trudy BGTU* [Proceedings of BSTU], ser. 4, Print and Mediatechnologies, 2019, no. 1, pp. 103–108 (In Belarusian).
2. Kulikovich V. I. Relevance of creating a spelling dictionary “Using and spelling of prefixes / particles not, nor”. *Trudy BGTU* [Proceedings of BSTU], 2016, no. 9 (191): Printing and Publishing, pp. 77–81 (In Belarusian).
3. Kulikovich V. I., Arhipova Ya. I. The relevance of creating a spelling dictionary “The use and spelling of prefixes / particles is not (not), nor (not at all)”. *Tezisy 81-y nauchno-tekhnicheskoy konferentsii professorsko-prepodavatel'skogo sostava, nauchnykh sotrudnikov i aspirantov (s mezhdunarodnym uchastiyem) “Izdatel'skoye delo i poligrafiya”* [Theses of the 81st scientific and technical conference of teaching staff, researchers and postgraduates (with internat. participation) “Publishing and printing”]. Minsk, 2017, pp. 9 (In Russian).
4. Stepin V. S., Ivin A. A., Goldberg F. I. *Model'* [Model]. Available at: <https://gtmarket.ru/concepts/7024> (accessed 15.02.2020).
5. *Etymalogichny slounik belaruskay movy: u 14 tamakh* [Etymological dictionary of the Russian language: in 14 volumes]. Minsk, Belaruskaya navuka Publ., 2010–2017.
6. *Gistarychny slounik belaruskay movy. Vypusk 35* [Historical dictionary of the Russian language. Issue 35]. Minsk, Belaruskaya navuka Publ., 2015. 414 p.
7. *Tlumachal'ny slounik belaruskay litaraturnay movy: bol'sh za 65 000 slow* [Dictionary of Belarussian literary language: more than 65,000 words]. Minsk, BelEn Publ., 2002. 784 p.

Інфармацыя аб аўтарах

Куліковіч Уладзімір Іванавіч – кандыдат філалагічных навук, дацэнт, загадчык кафедры рэдакцыйна-выдавецкіх тэхналогій. Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт (220006, г. Мінск, вул. Свядлова, 13а, Рэспубліка Беларусь). E-mail: nino-1924@mail.ru

Багдановіч Крысціна Віктараўна – студэнтка. Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт (220006, г. Мінск, вул. Свядлова, 13а, Рэспубліка Беларусь). E-mail: chrisantem07@gmail.com

Information about the authors

Kulikovich Uladzimir Ivanavich – PhD (Philology), Associate Professor, Head of the Department of Editing and Publishing Technology. Belarusian State Technological University (13a, Sverdlova str., 220006, Minsk, Republic of Belarus). E-mail: nino-1924@mail.ru

Bogdanovich Kristina Viktorovna – student. Belarusian State Technological University (13a, Sverdlova str., 220006, Minsk, Republic of Belarus). E-mail: chrisantem07@gmail.com

Пасмыніў 10.02.2020